

Teele prototüüp Adele Pärtelpoeg (1890-1975) sündis Palamusel Veskijärve kaldal. Juba päris pisikesena oli ta olnud elavaloomuline tüdruk. Igal silmapilgul, kui tema järele ei vaadatud, oli ta järve hüpanud, et koos partidega ujuda. Kuna vanematel polnud võimalik teda järvest eemal hoida, oldi paari aasta pärast sunnitud Palamuselt lahkuma. Pere kolis Tartusse, kus elati paar aastat. Seejärel rentis perepea Ehavere talu ja hakkas peagi Palamusele maja ehitama.

Kaunis Adele oli särtsakas, nutikas ja töökas, aga sageli ka üsna kangekaelne ja kõigele vastu vaidlev. Ta abiellus küll 19-aastasena vanemate soovile vastu tulles Kolli talu perepoja Osvaldiga, aga enne laulatust oli kodus Adele meeleolu muutunud, ta tõmmanud pruudipärja lõhki ja visanud põrandale. Siit sai ehk Luts ainst "Tootsi pulma" tarvis. Ka uuest kodust Kollil tuli Adelel tülide tagajärjel lahkumisi ette. Siis elas ta mõnda aega mujal, kuni talle järele tuldi, või otsustas ta ise naasta.

Palamuse kodu-uurija Johannes Paju on meenutanud: „Mäletan küünlakuu pühapäeva Palamuse seltsimajas. Saal oli tulvil ja aeg jõudis niikaugele, et võis oodata eesriide tõusmist. Aga siis avanes saali uks veel kord ning sisse astus hiline piduline. Näol hurmav muie, läks ta abikaasa saatel väärikalt istekohale esiritta. Saal oleks nagu hetkeks vaikinud, siis aga kuuldus mitmelt poolt: „Vaata, see on ju Raja Teele!“ Adele jäi meelde sädelevana, vaat et imepärase võlurina.“

Nime Raja Teele saamisloo kohta on Adele ise öelnud, et kui tema Lutsu ja veel kahe poisiga mängis pallimängu, kus igaühel olid oma rajad, hüüdnud ta sageli, et ärge tulge üle minu raja. Selle järgi vist oligi Oskar Luts hakanud teda Raja Teeleks nimetama. Raja talus nad elanud ei ole, sest Teele isa ehitatud maja Palamusel valmis enne, kui Ehavere koht ära anti.

1927 sõitsid Adele ja Osvald koos poeg Endliga Austraaliasse ja hakkasid seal lambaid pidama. Paari aasta pärast suri Osvald ja mõned aastad hiljem lõpetas Adele talupidamise. Tema iseteadev loomus sai määravaks nii võõrsile minekul kui otsuses sinna jääda, kuigi ta igatses kodumaad. Adele töötas Austraalias juuksurina ja pidas võõrastemaja. Ta oli olnud suurepärase kokk, suur aiandushuviline ja raamatusõber ning kirglik kalastaja. Adele on kirjutanud, et kui ta sai 80-aastaseks, ei tundunud ta hing vanem kui 20-aastasel. Kohalikus seltsimajas oli olnud suur sünnipäevapidu, kus ta laulis kolm laulu ja tantsis mitmed tantsud.

Mis puutub aga Teele ja Tootsi algkujude omavahelistesse suhetesse, siis Adele on hiljem öelnud, et Tootsi mäletab ta küll, aga tundis teda vähe. Oskariga olevat kohtunud Adele mõne üksiku korra tänaval. Kohtumisi on ta meenutanud järgmiselt: „Oskar küsis küll, et kas ma teeks võimalikuks temaga vähe rohkem rääkida, kuid minu vastus oli alati – põle võimalik.“

Nii Adele Koll kui ka tema abikaasa ja poeg on maetud Austraaliasse.

Adele kohta saab lugeda tema Johannes Pajule saadetud kirjadest, mis on hoiul muuseumis ja kättesaadavad ka www.muis.ee.